

**OBLIGATÓRNE PRÁVNE ZASTÚPENIE V KONANÍ PRED ÚSTAVNÝM SÚDOM**

Ústavnú sťažnosť nie je možné podať svojpomocne, teda bez zastúpenia advokátom, ktoré musí podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde trvať (byť prítomné) „v celom konaní“, pričom konanie sa začína na návrh oprávnených subjektov (§ 41 ods. 1), a to dňom doručenia návrhu ústavnému súdu (§ 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Z toho vyplýva, že sťažovateľ musí byť, a to s konzekvenciou podľa § 56 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde, kvalifikovane právne zastúpený už pri podaní ústavnej sťažnosti (pri vykonaní tohto procesného úkonu). To má význam nielen z hľadiska zachovania lehoty na podanie návrhu, ale aj primárny obsahový význam, keďže ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného návrhu (§ 45 zákona o ústavnom súde).

Ak nejde o podanie zodpovedajúce ústavnej sťažnosti, spojené so žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, je neprípustné, aby sťažovateľ obišiel povinnosť podať ústavnú sťažnosť včas [s konzekvenciou jej porušenia odmietnutím návrhu podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde], a to tým, že podá ústavnú sťažnosť bez splnenia povinnosti byť už pri začatí konania zastúpený advokátom (pričom by predĺženie dvojmesačnej lehoty dosiahol na základe fakultatívnej výzvy podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Okrem evidentnej protiprávnosti (podanie návrhu bez kvalifikovaného právneho zastúpenia) by tu vystupoval do popredia diskriminačný aspekt vo vzťahu k všetkým ostatným osobám, ktoré svoju zákonnú povinnosť rešpektujú, a ak nie, musia si byť vedomé zákonom ustanovených dôsledkov procesného omeškania (ktoré sú ústavným súdom dôsledne a bezvýnimočne uplatňované).

*(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 137/2025 z 25. marca 2025)*

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Q. H.** bez právneho zastúpenia proti postupu Národnej rady Slovenskej republiky na 28. schôdzi konanej 21. januára 2025 k návrhu na vyslovenie nedôvery vláde Slovenskej republiky, ako aj proti protiústavnému rozhodnutiu predsedu vlády Slovenskej republiky Róberta Fica spočívajúcemu v označení obsahu čítanej správy Slovenskej informačnej služby stupňom utajenia „Dôverné“ takto

**r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

**O d ô v o d n e n i e :****I.****Ústavná sťažnosť sťažovateľa**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s právom na prístup k informáciám, na slobodu prejavu a práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 až 3 ústavy s porušením zákazu zneužitia práva podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1 a 2 ústavy a zákazu negatívnej diskriminácie

podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 31 ústavy postupom Národnej rady Slovenskej republiky na 28. schôdzi konanej 21. januára 2025 pri rokovaní o návrhu na vyslovenie nedôvery vláde Slovenskej republiky spočívajúcim v neverejnosti dotknutej časti schôdze, nemožnosti vyhotovovať audiovizuálny záznam a prepis počas rokovania, ako aj protiústavným rozhodnutím predsedu vlády Slovenskej republiky Róberta Fica spočívajúcim v protiústavnom označení obsahu čítanej správy Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“) stupňom utajenia „Dôverné“. Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd zakázal obom porušovateľom pokračovať v porušení ním označených práv a udržiavať protiprávny stav. Tiež žiada priznať mu finančné zadostučinenie vo výške 2 000 eur a trovy konania. Sťažovateľ nie je kvalifikovane právne zastúpený a ani nežiada ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na 28. schôdzi národnej rady predseda vlády rozhodol o označení informácie z obsahu správy SIS stupňom utajenia „Dôverné“, a preto národná rada rokovala neverejne, čím obaja porušovatelia zmarili právo verejnosti, a teda aj sťažovateľa na kompletne informácie i verejnú kontrolu v rámci práva na inú právnu ochranu v rozpore so zásadami a s princípmi demokratického a právneho štátu, pričom sa dopustili porušenia zákazu cenzúry i zákazu podľa § 4 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. V predmetnej veci išlo podľa sťažovateľa o absurdný prípad rokovania národnej rady o verejnom návrhu na vyslovenie nedôvery vláde, ktorej predseda utajil podstatný predmet rokovania, aby zmaril verejnosti prístup k dôvodom návrhu, čím zmaril princípy demokracie a verejnej kontroly v procese vyslovenia nedôvery vláde. Sťažovateľ zastáva názor, že neexistovali a neexistujú dôvody na utajenie spornej správy SIS o „destabilizácii SR“, že rozhodnutie predsedu vlády o utajení čítanej správy SIS vydal orgán, ktorý na to nebol zo zákona oprávnený, vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, samotné rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, zistenie skutkového stavu bolo nedostačujúce a v rozpore s administratívnymi spismi. Došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej moci, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci utajenia a prerokovania veci pred národnou radou na ujmu sťažovateľa.

4. Utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o a) nezákonnom alebo nesprávnom postupe alebo nezákonnom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moci, b) trestnej činnosti verejných činiteľov, c) nehospodárnom, neefektívnom a neúčelnom nakladaní s verejnými prostriedkami, d) závažnom ohrození alebo poškodení [politického a duševného] života a zdravia v Slovenskej republike a Európskej únii, čo predseda vlády nerešpektoval.

5. Z neverejnej časti schôdze národnej rady sa nevyhotovuje audiovizuálny záznam a ani prepis, čo je rovnako protiústavné, pretože schôdza národnej rady mala byť celá riadne verejná.

6. Ani späťvzatie návrhu na vyslovenie nedôvery vláde motivované protiprávnym a neštandardným postupom porušovateľov nemá pre namietaný protiprávny postup význam a neodstraňuje škodlivý následok.

## II.

### Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľa postupom národnej rady a predsedu vlády v súvislosti s jeho rozhodnutím označiť správu SIS čítanú na 28. schôdzi národnej rady stupňom utajenia „Dôverné“, čo spôsobilo, že mimoriadna schôdza národnej rady prebehla v utajovanom režime napriek tomu, že bola zvolaná na účely prerokovania návrhu na vyslovenie nedôvery vláde, čo je v rozpore s princípmi demokracie a verejnej kontroly výkonu verejnej moci.

8. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie tiež uvádza, že *„Ak Ústavný súd neodmietne sťažnosť ako zjavne oneskorenú alebo pre nedostatok svojej právomoci, čo teoreticky zákon dovoľuje, ale pre čo podmienky neexistujú, žiadam o súdnu výzvu pre zaslanie splnomocnenia, ktorý [by] kvalifikovanejšie doplní túto sťažnosť. V tomto rozsahu by to malo postačovať na načrtnutie merita a kvázi-meritórneho prejednaní veci ako aj na otestovanie právomoci ÚS SR voči namietnutým porušovateľom.“*. A súčasne argumentuje, že ústavnú sťažnosť podáva *„v lehote 2. mesiacov od verejného zmarenia prejednaní tohto napadnutého procesu, aj keď sa domnievam, že procesná lehota [vôbec] nemusela začať plynúť a sťažnosť nemožno ani neskôr hodnotiť ako oneskorenú. Protiprávny stav trvá a preto sa obraciam v tejto neštandardnej a nejudikovanej na ÚS SR.“*.

9. Z uvedeného textu je zrejmé, že sťažovateľ „očakáva“ výzvu na odstránenie nedostatku ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) spočívajúceho v nedostatku zákonnej náležitosti povinného právneho zastúpenia podľa § 34, § 43 ods. 3 tohto zákona, čím by malo byť zhojené aj dodržanie lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde.

10. K tomu je potrebné uviesť, že podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd postupovať môže, nejde teda o jeho obligatórnu povinnosť. V posudzovanom prípade ide o typický príklad negatívneho posúdenia dotknutej otázky.

11. V prvom rade je potrebné konštatovať, že predmetné podanie sa netýka žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, preto komparatívne závery je nadbytočné ďalej rozoberať.

12. Čo sa týka ústavnej sťažnosti, nie je možné ju podať svojpomocne, teda bez zastúpenia advokátom, ktoré musí podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde trvať (byť prítomné) „v celom konaní“, pričom konanie sa začína na návrh oprávnených subjektov (§ 41 ods. 1), a to dňom doručenia návrhu (tu ústavnej sťažnosti) ústavnému súdu (§ 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Z toho vyplýva, že sťažovateľ musí byť zastúpený už pri podaní ústavnej sťažnosti (pri vykonaní tohto procesného úkonu), čo má význam nielen z hľadiska zachovania lehoty na podanie návrhu, ale aj primárny obsahový význam, keďže ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného návrhu (§ 45 zákona o ústavnom súde).

13. Judikatúra ústavného súdu chronicky zdôrazňuje, že zmeškanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde nie je možné odpustiť.

14. Je neprípustné, aby ktorýkoľvek sťažovateľ obišiel povinnosť podať ústavnú sťažnosť včas [s konzekvenciou jej porušenia odmietnutím ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde] tým, že ju podá bez splnenia povinnosti byť už pri začatí konania právne zastúpený, pričom by predĺženie predmetnej dvojmesačnej lehoty dosiahol práve takým postupom (čo v tomto prípade sťažovateľ obsahom svojho podania vedome predpokladá). Okrem evidentnej protiprávnosti postupu samotného sťažovateľa (podanie návrhu bez kvalifikovaného právneho zastúpenia) by tu vystupoval do popredia diskriminačný aspekt vo vzťahu k všetkým ostatným osobám, ktoré svoju zákonnú povinnosť rešpektujú, a ak nie, musia si byť vedomé zákonom ustanovených dôsledkov (ktoré sú ústavným súdom dôsledne a bezvýnimočne uplatňované).

15. Pre konkrétny prípad je potrebné zásadne konštatovať, že nedostatok zastúpenia advokátom znamená, že ústavná sťažnosť nemá náležitosti ustanovené zákonom, preto ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

16. Tento bazálny záver už neposkytuje ústavnému súdu priestor na reflexiu tézy prezentovanej samotným sťažovateľom o nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti.

17. Rovnako nie je v kontexte dôvodu na odmietnutie ústavnej sťažnosti ani priestor ďalej rozoberať subsidiárne prezentovanú tézu sťažovateľa, že lehota na podanie ústavnej sťažnosti „*vôbec nemusela začať plynúť*“ (pri jej posudzovaní v kontexte petitu dotknutého návrhu, teda návrhu na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej).